

लोक सेवा आयोग

**नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंतिक द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण :लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Awareness & General Aptitude Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२५ प्रश्न × २ अङ्क
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					२५ प्रश्न × २ अङ्क
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क २ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र /विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ। तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ।
५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
६. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ। सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
७. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
८. परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन।
९. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोधन सकिने छ।
१०. विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डको प्रश्नहरूको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अड्क र अड्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
१२. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भनु पर्दछ ।
१३. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१४. यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१५. **पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०७८/१२/२८**

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण

(General Awareness and General Aptitude Test)

खण्ड (Section - A) : (१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness) (१६ अङ्क)

- 1.1 नेपालको ऐतिहासिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरु
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको सर्विधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क र बिमस्टेक) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरु

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management) (१४ अङ्क)

2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरु
- 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
- 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु
- 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)

2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरु

- 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरु
- 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय र अवकाश
- 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरु

2.3 सरकारी बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी

2.4 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरु

2.5 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता

2.6 सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी

2.7 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

3. सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)

- 3.1 **शाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Verbal Aptitude Test)** : यस परीक्षणमा शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ-डिकोडिङ, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण (direction & distance sense test), तर्क विचार सम्बन्धी (logical reasoning), पर्किंक्रम (ranking order) आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ।
- 3.2 **संख्यात्मक अभिक्षमता परीक्षण (Numerical Aptitude Test)** : यस परीक्षणमा अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ, मेट्रिक्स, अंकगणितीय तर्क /क्रिया सम्बन्धी, प्रतिशत, भिन्न, अनुपात, औसत, समय र कास, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ।
- 3.3 **अशाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (Non-Verbal/Abstract Aptitude Test)** : यस परीक्षणमा अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, भेन चित्र, मेट्रिक्स, त्रिभुज र वर्गहरुको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरु समावेश गरिनेछ।
- 3.4 **रुजु गर्ने (Verification test) र फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test)**: रुजु गर्ने (Verification test) परीक्षणमा तथ्यांक, संख्या वा शाब्दिक सूचनालाई जाँच गर्ने वा त्रुटी पत्ता लगाउने अथवा समानता वा भिन्नता पत्ता लगाउने किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन्। फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test) मा शाब्दिक र संख्यात्मक फाइलिङ वस्तु वा प्रक्रियालाई वर्णमालाक्रम, संख्यात्मकक्रम वा कालक्रम अनुसार समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन्।
- 3.5 **निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) र विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test)**: निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions) परीक्षणमा दिइएको लिखित निर्देशनलाई हुबहु अनुसरण गरी समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरु समावेश हुनेछन्। विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test) मा शाब्दिक वा संख्यात्मक वा अशाब्दिक (चित्रात्मक) किसिमका विश्लेषणात्मक तार्किकता सम्बन्धी प्रश्नहरु समावेश हुनेछन्।

भाग (Part II) :- सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

१. शिक्षा र शिक्षण

- १.१ शिक्षाको परिचय
- १.१.१ शिक्षाको अवधारणा र अर्थ
- १.१.२ शिक्षाका प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरु
- १.२ बालविकास
- १.२.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा
- १.२.२ प्रारम्भिक बाल्यअवस्था देखि पूर्ववयस्क अवस्थासम्मका विशेषताहरु
- १.३ सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरु
- १.३.१ सिकाइको अवधारणा र यसका अपवादहरु
- १.३.२ सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु : प्रेरणा, पूनर्वल, अभ्यास, स्मृति र विष्मरण, स्थानान्तरण
- १.४ शैक्षणिक योजनाहरु : कार्य योजना, एकाइ योजना, पाठ्ययोजना र समय तालिका

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१.५ शिक्षण विधि र सामग्रीहरु

- १.५.१ शिक्षक केन्द्रितविधिहरु :प्रवचन र प्रदर्शन
- १.५.२ अन्तर्क्रियात्मक विधिहरु : प्रश्नोत्तर र छलफल
- १.५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरु : खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण
- १.५.४ शिक्षण सामग्री र यसको वर्गीकरण

१.६ शैक्षणिक मूल्याङ्कन र परीक्षा

- १.६.१ मूल्याङ्कनको अवधारणा
 - १.६.२ मूल्याङ्कनको प्रकार : निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक
 - १.६.३ मूल्याङ्कनका साधनहरु : लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
 - १.६.४ प्रश्नका प्रकारहरु : वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सबलता र सीमितताहरु)
- १.७ कक्षाकोठा व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन
 - १.७.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन
 - १.७.२ बालमैत्री कक्षा कोठा
 - १.७.३ सहभागितात्मक सिकाइको निमित्त व्यवस्थापन
 - १.७.४ सूचना प्रविधिको उपयोग
 - १.७.५ विषय शिक्षण, वर्ग शिक्षण र वहु-वर्ग शिक्षण

२. नेपालको विद्यालय शिक्षा प्रणाली

- २.१ नेपालमा विद्यालयीय शिक्षाको विकासक्रमः वि.स. २०२८ देखि हालसम्म
- २.२ विद्यालयीय शिक्षाको व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - २.२.१ शिक्षाको तहगत संरचना (साधारण, संस्कृत, प्राविधिक तथा व्यावसायिक, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा, धार्मिक र विशेष शिक्षा)
 - २.२.२ राष्ट्रिय पाठ्यक्रमको प्रारूप (परिमार्जनसहित)
 - २.२.३ शिक्षाका राष्ट्रिय तथा तहगत उद्देश्य/सक्षमताहरु
 - २.२.४ निरन्तर मूल्याङ्कन प्रणाली
- २.३ शिक्षाको क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न राष्ट्रिय प्रयासहरु
 - २.३.१ सबैका लागि शिक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना (सन् २००१-२०१५) लक्ष्य, उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
 - २.३.२ विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम (२०६६-२०७२) : उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
- २.४ संयुक्त राष्ट्रसंघीय दिगो विकास सम्बन्धी लक्ष्य अन्तर्गत प्राथमिक शिक्षाका उद्देश्यहरु

३. ऐन, नियम र शैक्षिक गतिविधि सम्बन्धी जानकारी

- ३.१ शिक्षा ऐन र शिक्षा नियमावली (पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक तालिम र परीक्षा सम्बन्धी परिच्छेदहरु)को सामान्य जानकारी
- ३.२ नेपाली सेना शिक्षण पक्ष सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ३.३ नेपालको शैक्षिक गतिविधिहरु सम्बन्धी ज्ञान

लोक सेवा आयोग

**नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	वहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	३०	१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३०
	(B)	सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		५०	२५ प्रश्न × २ अङ्क = ५०

प्रथम पत्रको भाग (**Part II**) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based - knowledge) को पाठ्यक्रमका एकाइबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरु सोधिने छ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	1	2	3
प्रश्न संख्या	12	8	5

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)
खण्ड (Section) (A) : - ५० अङ्क

१. शिक्षा र शिक्षण

१.१ शिक्षाको परिचय

१.१.१ शिक्षाको अवधारणा र अर्थ

१.१.२ शिक्षाका प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरु

१.२ बालविकास

१.२.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा

१.२.२ प्रारम्भिक बाल्यअवस्था देखि पूर्ववयस्क अवस्थासम्मका विशेषताहरु

१.३ सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरु

१.३.१ सिकाइको अवधारणा र यसका अपवादहरु

१.३.२ सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु : प्रेरणा, पूनर्वल, अभ्यास, स्मृति र विष्मरण, स्थानान्तरण

१.४ शैक्षणिक योजनाहरु : कार्य योजना, एकाइ योजना, पाठ्योजना र समय तालिका

१.५ शिक्षण विधि र सामग्रीहरु

१.५.१ शिक्षक केन्द्रितविधिहरु : प्रवचन र प्रदर्शन

१.५.२ अन्तर्क्रियात्मक विधिहरु : प्रश्नोत्तर र छलफल

१.५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरु : खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण

१.५.४ शिक्षण सामग्री र यसको वर्गीकरण

१.६ शैक्षणिक मूल्यांकन र परीक्षा

१.६.१ मूल्यांकनको अवधारणा

१.६.२ मूल्यांकनको प्रकार : निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक

१.६.३ मूल्यांकनका साधनहरु : लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन

१.६.४ प्रश्नका प्रकारहरु : वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सबलता र सीमितताहरु)

१.७ कक्षाकोठा व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन

१.७.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन

१.७.२ बालमैत्री कक्षा कोठा

१.७.३ सहभागितात्मक सिकाइको निमित्त व्यवस्थापन

१.७.४ सूचना प्रविधिको उपयोग

१.७.५ विषय शिक्षण, वर्ग शिक्षण र वह-वर्ग शिक्षण

खण्ड (Section) (B) : - ५० अङ्क

२. नेपालको विद्यालय शिक्षा प्रणाली

२.१ नेपालमा विद्यालयीय शिक्षाको विकासक्रम: वि.स. २०२८ देखि हालसम्म

२.२ विद्यालयीय शिक्षाको व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

२.२.१ शिक्षाको तहगत संरचना (साधारण, संस्कृत, प्राविधिक तथा व्यावसायिक, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा, धार्मिक र विशेष शिक्षा)

२.२.२ राष्ट्रिय पाठ्यक्रमको प्रारूप (परिमार्जनसहित)

२.२.३ शिक्षाका राष्ट्रिय तथा तहगत उद्देश्य/सक्षमताहरु

लोक सेवा आयोग

**नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम**

- २.२.४ निरन्तर मूल्याङ्कन प्रणाली
- २.३ शिक्षाको क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न राष्ट्रिय प्रयासहरु
 - २.३.१ सबैका लागि शिक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना (सन् २००९-२०१५) लक्ष्य, उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
 - २.३.२ विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम (२०६६-२०७२) : उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
- २.४ संयुक्त राष्ट्रसंघीय दिगो विकास सम्बन्धी लक्ष्य अन्तर्गत प्राथमिक शिक्षाका उद्देश्यहरु

३. ऐन, नियम र शैक्षिक गतिविधि सम्बन्धी जानकारी

- ३.१ शिक्षा ऐन र शिक्षा नियमावली (पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक तालिम र परीक्षा सम्बन्धी परिच्छेदहरु)को सामान्य जानकारी
- ३.२ नेपाली सेना शिक्षण पक्ष सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ३.३ नेपालको शैक्षिक गतिविधिहरु सम्बन्धी ज्ञान

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्गभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्ग = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्ग = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्ग = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्ग = २०